

Landsting och regioner
Ekonomidirektörer Lt
Budgetdirektörer Lt
Redovisningsdirektörer Lt
Finansdirektörer Lt
Landstingsekonomer

Vårpropositionen och vårändringsbudget för år 2015

Den 15 april presenterade regeringen 2015 års vårändringsbudget för 2015 (2014/15:99) och 2015 års ekonomiska vårproposition (2014/15:100). Vi sammanfattar de förslag inom olika områden som berör landstingen åren 2014–2018. Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) egna kommentarer skrivs i *kursiv* stil.

Den ekonomiska vårpropositionen syftar till att ange politikens inriktning för perioden 2015–2019. Vårändringsbudgeten anger förändringar i årets budget. Nedan sammanfattas några av de större satsningarna:

- Det generella statsbidraget ökar med 129 miljoner år 2015, 382 miljoner år 2016 och 451 miljoner från 2017 som kompensation för att nedsättning av socialavgifterna för unga slopas.
- Kvinnosjukvården förstärks med 200 miljoner i år 400 miljoner årligen för perioden 2016–2018.
- Barn i åldern 8–19 år får bidrag till glasögon och 120 miljoner avsätts årligen från år 2016.
- Klimatinvesteringar i kommuner och regioner anslås med 125 miljoner i år och därefter 600 miljoner.
- Satsning på ungdomar i jobb år 2015 178 miljoner för att uppgå till 3,5 miljarder år 2019.

Innehållsförteckning

Ekonomi	3
Regeringens skatteunderlagsprognos	6
Kommunalekonomisk utjämning	7
Läkemedel	8
Hälso- och sjukvård	8
Fritid och kultur	9
Infrastruktur och fastigheter	10
Miljö och energi	11
Arbetsgivarfrågor	11
Integration i arbetslivet	12
Arbetsmarknad	13

Ekonomi

Regeringens bedömning av den makroekonomiska utvecklingen

Det sker en gradvis återhämtning i svensk ekonomi under de närmaste åren. Regeringen räknar med att tillväxten kommer att ligga kring 2,5 procent årligen.

Enligt regeringens bedömning ser tillväxten ut att förbättras i världsekonomin, men de regionala skillnaderna bedöms alltså vara stora. Återhämtningen i **USA** tog fart under 2014, amerikanska hushåll är optimistiska om framtiden och att sysselsättningen ökar tyder på en stark konsumtionstillväxt. Den amerikanska ekonomin ser ut att växa i god takt. **Euroområdet** har länge varit tillbakapressat. En viss förbättring kan dock skönjas nu i den europeiska konjunkturen, delvis som en följd av den mer expansiva penningpolitiken och även det lägre oljepriset. Men i flertalet länder i Europa behöver både hushåll och offentliga sektorer fortsätta att stärka sitt sparande, vilket håller tillbaka såväl privat som offentlig konsumtion. Återhämtningen blir därmed ganska måttlig med en tillväxt kring 1,5 procent årligen. I **Kina** pågår en omställning från investeringsdriven till mer konsumtionsdriven tillväxt, vilket bör leda till en lägre BNP-ökning än vi varit vana vid de senaste decennierna. Därtill har konjunkturläget försvagats sedan årsskiftet och den kinesiska regeringen har dragit ner sitt tillväxtmål till 7 procent.

Regeringens prognos ligger för 2015 och framåt lägre än förbundets bedömningar både när det gäller BNP-tillväxt och offentlig konsumtion (se nedan).

Tabell 1. BNP, prognos 2015–2019

Procentuell volymförändring

	2015	2016	2017	2018	2019
Hushållens konsumtion	2,7	2,7	2,6	2,6	2,4
Offentlig konsumtion	1,9	1,4	0,8	0,7	0,0
Fasta bruttoinvesteringar	2,9	4,5	3,6	3,5	3,1
Lager*	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Export	4,4	5,3	5,0	5,1	5,2
Import	4,3	5,7	5,0	5,3	5,3
BNP	2,6	2,7	2,5	2,4	2,0
BNP kalenderkorr.	2,4	2,5	2,7	2,5	2,0
Kommunal konsumtion	1,9	1,9	1,7	1,6	0,7

*Bidrag till BNP-tillväxten.

Källa: 2015 års vårproposition.

Oljepriset har sjunkit mycket dramatiskt med hela 50 procent jämfört med juli 2014. Enligt regeringen har dock detta mindre betydelse för ekonomin än tidigare, eftersom oljeberoendet är mindre. Möjligen kan den stora prisnedgången ha mer positiva effekter på ekonomin än vad man räknat med i kalkylerna. Likaså kan den expansiva penningpolitiken i Europa ge förutsättningar för en starkare utveckling. Den allt mer expansiva europeiska räntepolitiken kontra den amerikanska dito där räntan bör höjas kan dock leda till stora fluktuationer på valutamarknaderna. Dessutom utgör den geopolitiska situationen i Ryssland och Mellanöstern orostecken för ekonomin.

Svensk ekonomi befinner sig enligt regeringen i en konjunkturåterhämtning. Det är framförallt investeringar och hushållens konsumtion som hittills bidragit till återhämtningen. Den svaga internationella utvecklingen, i synnerhet i euroområdet, har dämpat exporttillväxten. Nu bedöms den internationella tillväxten i många av Sveriges viktiga handelsländer förbättras, varför exporten stärks. Den politik som regeringen föreslår i denna proposition, med bl.a. högre offentlig konsumtion, bidrar till en högre tillväxttakt 2015. Även en expansiv penningpolitik och ett förbättrat internationellt konjunkturläge bidrar till att tillväxten blir högre 2015. De låga räntorna samt ett förbättrat arbetsmarknadsläge bidrar också till en starkare utveckling av hushållens konsumtion.

Bostadsinvesteringar och ökande investeringar inom både industrin och tjänstebanschererna lämnade ett betydande bidrag till BNP-tillväxten under 2014. En del av dessa var dock av tillfällig karaktär, men bostadsinvesteringarna väntas fortsätta utvecklas starkt under 2015. Även de kommunala investeringarna var höga 2014 på grund av att det finns ett uppdämt behov till följd av urbanisering och ett ökat demografiskt tryck i de kommunala verksamheterna. För 2016 och 2017 räknar regeringen dock med successivt minskande kommunala investeringar.

Arbetslösheten har varit hög, kring 8 procent i sex års tid. Men bedöms minska i år och nästa år då sysselsättningen ökar, samtidigt som ökningen av antalet personer i arbetskraften dämpas. Det finns lediga resurser på arbetsmarknaden och många skulle därför kunna ta anställning när efterfrågan på arbetskraft stiger. Arbetsmarknaden förutsätts nå balans 2017 och 2018 räknar man med att arbetslösheten är nere i 6,4 procent.

Inflationen har varit låg under en längre tid till följd av låga importpriser och ett lågt resursutnyttjande. Inflationen är låg i hela Europa och inflationsförväntningarna långt under inflationsmålet. Inflationstakten bedöms tillta från 2015, på grund av stigande enhetsarbetskostnader. Men ett svagt internationellt pristryck och en trolig förstärkning av kronan 2016, talar dock för att inflationstakten ökar långsamt. På sikt väntas dock inflationen stiga i takt med att resursutnyttjandet ökar. Även timlönerna väntas stiga dock i modest takt, och timlöneökningstakten bedöms bli lägre än det senaste decenniet, då genomsnittet var 3,5 procent.

Ett högt sparande bland hushållen, en god utveckling av disponibelinkomsterna och en ökad ekonomisk trygghet ger enligt regeringen utrymme för en förhållandevis hög tillväxt i hushållens konsumtion de närmaste åren. Om den internationella efterfrågan dessutom växer i en något högre takt skapar det förutsättningar för en hyfsad BNP-tillväxt i Sverige 2017–2019. De lediga resurserna på arbetsmarknaden innebär att denna tillväxt kan ske utan att resursutnyttjandet blir ansträngt.

Finansministern bedömer att hushållens höga skuldsättningsgrad och bostadprisernas utveckling innebär en risk avseende hushållens konsumtion. Snabbt stigande bostadspriser medför att risken för stora bostadsprisfall ökar. En sådan utveckling, med en kombination av höga skulder och fallande bostadspriser, riskerar att få konsekvenser för den makroekonomiska utvecklingen. Däremot bedöms hushållens skuldsättning inte vara något hot mot den finansiella stabiliteten, då risken att hushållen ska orsaka bankerna betydande kreditförluster är liten.

Tabell 2. Sammanfattningstabell över regeringens prognos i vårpropositionen

Procentuell förändring om inte annat anges, prognos 2014–2018

	2014	2015	2016	2017	2018
BNP ¹	2,3	2,4	2,5	2,7	2,5
Arbetade timmar ¹	1,4	1,3	1,3	1,4	0,9
Arbetslöshet ²	7,9	7,5	7,1	6,7	6,4
BNP-gap ³	-1,9	-1,4	-0,8	-0,1	0,1
Timplöner ⁴	2,8	2,9	3,2	3,3	3,4
KPI	0,0	0,0	0,9	1,7	2,7
Finansiellt sparande i off. sektor ⁵	-1,9	-1,4	-0,7	-0,4	0,0
Konsoliderad bruttoskuld ⁵	40,2	44,2	42,8	41,5	40

¹Kalenderkorrigerade. ²Procent av arbetskraften. ³Procent av potentiell BNP. ⁴Konjunkturlöne-statistiken. ⁵Andel av BNP.

Källa: 2015 års vårproposition.

Den offentliga sektorns sparande har försvagats men kommer enligt regeringen att vara i balans igen år 2018. Vid ingången av finanskrisen uppvisade den offentliga ekonomin ett betydande överskott. De senaste sex åren har Sverige haft underskott i de offentliga finanserna. År 2014 uppgick underskottet till 74 miljarder kronor eller 1,9 procent av BNP. Regeringen bedömer att underskottet kommer att minska från och med 2015 som en följd av den ekonomiska återhämtningen samt en ansvarfull ekonomisk politik.

Den förstärkning av det finansiella sparandet som förutses från 2015 sker i huvudsak inom staten. Det finansiella sparandet i ålderspensionssystemet bedöms gradvis försvagas hela perioden fram till 2019. Den kommunala sektorn förväntas redovisa ett negativt men stabilt finansiellt sparande, medan sektorns ekonomiska resultat är positivt under hela perioden. Regeringens prognos för kommunal konsumtion visar dock en ökning med nära 2 procent per år de fyra närmaste åren.

Till följd av underskotten i den offentliga sektorn bedöms bruttoskulden som andel av BNP öka något 2015. Bruttoskulden förväntas därefter gradvis minska till 40 procent av BNP fram till 2018.

Oförändrade arbetsgivaravgifter, men höjning för ungdomar

De lagstadgade arbetsgivaravgifterna är 31,42 procent år **2015**.

Avseende år **2016** finns ingen information om förändrade lagstadgade arbetsgivaravgifter. De är därför preliminärt oförändrade, 31,42 procent år 2016. Även övriga delar i det rekommenderade PO-påslaget – avtalsförsäkringar och avtalspension – är preliminärt oförändrade. Sammantaget är därmed PO-påslagen år 2016 preliminärt oförändrade 38,46 procent i kommunerna respektive 44,13 procent i landstingen.

Arbetsgivaravgifter för ungdomar

När det gäller ungdomars nedsatta arbetsgivaravgifter sker det förändringar 1 maj 2015 och eventuellt ytterligare förändringar augusti 2015 och 2016.

Dels fattade riksdagen i mars beslut i enlighet med alliansens förslag om förändringar i ungdomsrabatten. De nya beslutade lagstadgade arbetsgivaravgifterna är från 1 maj **2015**:

- för ungdomar födda 1992 och senare 10,21 procent
- för ungdomar födda 1990–1991 15,49 procent
- för ungdomar födda 1989 utgår full arbetsgivaravgift

Dels föreslår regeringen nu i vårändringsbudgeten att den sänkta arbetsgivaravgiften för ungdomar som inte fyllt 25 år vid årets ingång tas bort. De föreslår ett **avskaffande i två steg**: En minskad nedsättning från augusti 2015 och ingen rabatt alls för ungdomar från den 1 juli 2016. Motivet enligt regeringen är att det inte är ett effektivt medel att stimulera sysselsättningen för ungdomar. Om riksdagen beslutar i enlighet med regeringens förslag blir den lagstadgade arbetsgivaravgiften för ungdomar 25,46 procent från augusti 2015. Från 1 juli 2016 blir det enligt regeringens förslag full arbetsgivaravgift även för ungdomar.

Regeringen har i vårändringsbudgeten *inte* återkommit till sitt förslag om att införa en särskild löneskatt på **de äldre**, fyllda 65 år, som arbetar. Finansministern meddelade på presskonferensen att de eventuellt kunde återkomma med flera förslag i budgetpropositionen till hösten.

Regeringen beräknar att den offentligfinansiella nettointäkten av ett slopande av nedsättningen av socialavgifterna för unga beräknas till 5,5 miljarder kronor år 2015. För 2016 räknar de med att det ger 15,8 miljarder.

Frågor om Ekonomi kan ställas till Siv Stjernborg tfn 08-452 77 51 eller Signild Östgren 08-452 77 45, avdelningen för ekonomi och styrning.

Regeringens skatteunderlagsprognos

Regeringen räknar med större ökning av skatteunderlaget 2014–2018 än både SKL och Ekonomistyrningsverket (ESV). Skillnaden mellan regeringens och SKL:s prognos förklaras i huvudsak av snabbare sysselsättningstillväxt och långsammare höjningar av grundavdragen i regeringens prognos. Regeringens grundavdragsprognos utgår från oförändrade regler medan SKL förutsätter en oförändrad relation mellan taxerad inkomst och grundavdrag efter 2016, vilket ger en mer rimlig utveckling på några års sikt.

Tabell 3. Olika skatteunderlagsprognoser

Procentuell förändring

	2014	2015	2016	2017	2018	2014–2018
Regeringen, apr	2,6	5,3	5,7	5,3	4,7	25,9
ESV, mars	3,1	4,9	4,5	4,5	4,4	23,3
SKL, feb	3,2	5,1	5,1	4,5	4,3	24,1

Källa: Ekonomistyrningsverket, regeringen, SKL.

Frågor om Skatteunderlaget kan ställas till Bo Legerius, tfn 08-452 77 34, avdelningen för ekonomi och styrning.

Kommunalekonomisk utjämning

Nytt ramanslag 1:4 Stöd till kommuner och landsting

Regeringen föreslår i vårändringsbudgeten för 2015 att nedsättningen av socialavgifterna för unga slopas och föreslår en kompensation till kommunsektorn för detta. Statsbidragen till landstingen bör därför ökas med 129 miljoner kronor fr.o.m. den 1 augusti 2015 och fördelas med ett enhetligt belopp per invånare per den 1 november 2014, vilket innebär cirka 13 kronor per invånare. Beloppet är beräknat utifrån antalet anställda i åldern 18–26 år i kommunerna.

Eftersom det inte är möjligt att ändra anslaget för kommunalekonomisk utjämning under pågående budgetår bör ett nytt anslag, 1:4 Stöd till kommuner och landsting, föras upp i statens budget. Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kommuner och landsting för ökade kostnader för anställda i åldern 18–26 år. Från och med 2016 bör stödet fördelas via anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning.

Anslaget kommunalekonomisk utjämning

Tabell 4. Utgiftsområde 25: Anslaget kommunalekonomisk utjämning till landsting

Miljoner kronor

	2015	2016	2017	2018
Alliansens budget enligt EkonomiNytt 17/2014	24 895	24 529	24 569	24 524
Alliansens budget efter justering för skatteväxlingar	25 016	24 588	24 628	24 583
Kompensation för slopad nedsättning av sociala avgifter för unga*		382	451	451
Totalt enligt detta EkonomiNytt	25 016	24 971	25 080	25 035

Tabell 5. Utgiftsområde 25: Anslaget kommunalekonomisk utjämning till landsting

Kronor per invånare

	2015	2016	2017	2018
Alliansens budget enligt EkonomiNytt 17/2014	2 557	2 491	2 469	2 442
Alliansens budget efter justering för skatteväxlingar	2 569	2 497	2 475	2 448
Kompensation för slopad nedsättning av sociala avgifter för unga*	0	39	45	45
Totalt enligt detta EkonomiNytt	2 569	2 536	2 520	2 493

*Kompensation för slopad nedsättning för unga 2015 fördelas via det nya anslaget 1:4 Stöd till kommuner och landsting. Från och med 2016 har vi utgått från att stödet fördelas via anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning.

Anslaget till kommuner och landsting ökar med 2 558 miljoner kronor 2016 och 3 020 miljoner kronor från och med 2017 som kompensation för att nedsättningen av socialavgifterna för unga slopas. Vi har utgått från att den procentuella fördelningen mellan kommuner och landsting är densamma som under 2015 och beräknar därför att landstingens andel uppgår till 382 miljoner kronor 2016 och till 451 miljoner kronor per år fr.o.m. 2017.

Frågor om Kommunalekonomisk utjämning kan ställas till Mona Fridell, tfn 08-452 79 10, avdelningen för ekonomi och styrning.

Läkemedel

Läkemedelsförmånen ökar

Bidrag till läkemedelsförmånen ska ökas med 1,7 miljarder kronor. Landstingen hade i slutet av 2014 högre kostnader för läkemedel än vad som tidigare beräknats p.g.a. att flera nya läkemedel introducerats för nya patientgrupper. Dessa kostnader påverkade kostnadsutvecklingen i slutet av 2014 och kommer att påverka under 2015. Förslaget om kostnadsfria läkemedel till barn skjuts upp. Regeringen vill genomföra förslaget från 1 januari 2016 och återkommer i frågan i BP 2016. Från 2016 beräknas bidraget till läkemedelsförmånerna successivt minska med anledning av regeringens ingångna överenskommelse med Läkemedelsindustriföreningen om att utveckla takprismodell för äldre läkemedel. Kostnaderna beräknas minska med 0,3 miljarder 2015, 0,2 miljarder 2016 och 0,2 miljarder 2017 jämfört med föregående år.

Frågor om Läkemedel kan ställas till Gunilla Thörnwall Bergendahl, tfn 08-452 76 05, avdelningen för vård och omsorg och Jessica Bylund tfn 08-452 77 18, avdelningen för ekonomi och styrning.

Hälso- och sjukvård

Vaccinberedskap

Regeringen föreslår att regeringen bemyndigas att under 2015 för anslaget 2:2 *Insatser för vaccinberedskap* ingå avtal om pandemivaccin som medför behov av framtida anslag på högst 510 miljoner kronor 2016–2021.

Skälen för förslaget är att regeringen 2011 gav Socialstyrelsen i uppdrag att förbereda ett avtal med en eller flera vaccinproducenter om pandemivaccin. Uppdraget skulle genomföras i samråd med Sveriges Kommuner och Landsting.

Avtalen syftade till att säkra tillgången till vaccinbehandlingar för hela befolkningen i händelse av en pandemi. Ett eventuellt avtal beräknades löpa 2015–2017. Regeringen har, med anledning av att vissa förutsättningar avseende ansvarsförhållanden mellan staten och landstingen inte har lösts, i budgetpropositionen för 2015 anfört att staten bör ta ett utökat ansvar för vaccinförsörjning vid en influensapandemi.

Kvinnosjukvården förstärks

Kvinnor och män ska utifrån sina behov behandlas likvärdigt. Det kvarstår tydliga skillnader mellan kvinnor och män i hälso- och sjukvården. Satsningar som rör barnmorskor, en förbättrad förlossningsvård och andra insatser för att förstärka kvinnors hälsa i syfte att uppnå en mer jämställd hälso- och sjukvård. Anslaget ökar med 200 miljoner 2015 (men minskas något för att finansiera anslaget till WHO, så 198 325 000 kronor), 2016-2018 400 miljoner kronor per år.

Bidrag till glasögon

Alla barn och unga i åldern 8–19 år ska få bidrag till glasögon på motsvarande sätt som 0–7 år, 120 miljoner avsätts för perioden 2016–2019.

Unga ska få läkemedel kostnadsfritt

Personer under 18 år ska erhålla läkemedel och andra förmånsberättigade varor inom läkemedelsförmånen kostnadsfritt från år 2016.

Frågor om Hälso- och sjukvård kan ställas till Åsa Sandgren-Åkerman tfn 08-452 76 64, avdelningen för vård och omsorg.

Fritid och kultur

Anslagsnivån för regional kulturverksamhet återställs

Den minskning om 15 miljoner som höstens budgetprocess medförde för stödet till regional kulturverksamhet har nu återställts.

Det är ett positivt agerande av regeringen men anslagsutvecklingen i stort är stillastående och täcker inte kostnadsutvecklingen för den regionala kulturverksamheten.

Två nationella strategier anslås i vårpropositionen

En nationell strategi för musik- och kulturskola ska tas fram och en nationell biblioteksstrategi ska tas fram. Uppdraget går till Kungliga biblioteket med 5 miljoner 2015 och därefter 6 miljoner årligen tom 2018. Strategin ska främja samverkan och kvalitetsutveckling inom hela biblioteksväsendet samt fortsätta arbetet med att tillgängliggöra e-böcker via Libris.

Flera av höstens satsningar gör come-back

Regeringen fick vika ned flera av sina satsningar i och med att höstens budgetförslag inte gick igenom. Flera är nu tillbaka, bland annat:

- Kulturverksamhet i miljonprogramområden föreslås få medel från och med 2016. Statens kulturråd och Statens konstråd får uppdrag att förbereda arbetet.
- I propositionen aviserar regeringen att de återkommer gällande stimulansmedel för att möjliggöra sänkta taxor i musik- och kulturskola i budgetpropositionen för 2016.

Idrott och integration

Regeringens anslag till idrottsrörelsen ökas med 32 miljoner kronor med hänsyn till den vikt som regeringen lägger vid att nyanlända som fått uppehållstillstånd i Sverige ges goda förutsättningar att bli delaktiga i det svenska samhället och att ett engagemang i idrottsverksamhet kan underlätta detta. För 2016 och framåt bedöms utgifterna öka med 64 miljoner per år.

Frågor om kultur kan ställas till Louise Andersson tfn 08-452 74 22 och om idrott till Nils-Olof Zethrin tfn 08-452 79 96, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Infrastruktur och fastigheter

Medfinansiering av infrastruktur

Vissa av regeringen utpekade investeringar och åtgärder där kostnaden överstiger 50 miljoner kronor i den nationella trafikslagsövergripande planen för utveckling av transportsystemet för 2014–2025, för vilka regeringen har beslutat om byggstart, får finansieras genom bidrag från kommuner, landsting eller företag upp till högst 3,3 miljoner kronor. Byggande av väg och järnväg samt anläggande av allmän farled där kostnaden understiger 50 miljoner kronor får finansieras genom bidrag från kommuner, landsting eller företag upp till högst 2 miljoner kronor om åtgärderna genomförs enligt den nationella trafikslagsövergripande planen för utveckling av transportsystemet för 2014–2025. Byggande av väg och järnväg samt anläggande av allmän farled där åtgärderna ingår i länsplanerna för regional transportinfrastruktur för 2014–2025 får finansieras genom bidrag från kommuner, landsting eller företag upp till högst 3,5 miljoner kronor.

Ramarna för medfinansiering av statlig transportinfrastruktur höjs. SKL har adresserat att vi ser problem med att staten inte tar ansvar för finansiera statlig infrastruktur. Vi tycker att tydliga lokala och regionala mervärden måste uppnås om medfinansiering ska komma ifråga. Avtalen måste också vara bindande.

Förskottering av transportinfrastruktur

Vissa av regeringen utpekade investeringar och åtgärder där kostnaden överstiger 50 miljoner kronor i den nationella trafikslagsövergripande planen för utveckling av transportsystemet för 2014–2025, för vilka regeringen har beslutat om byggstart, får finansieras genom förskottering (räntefria lån) från kommuner, landsting eller företag upp till högst 875 miljoner kronor. Byggande av väg och järnväg samt anläggande av allmän farled där kostnaden understiger 50 miljoner kronor får finansieras genom förskottering från kommuner, landsting eller företag upp till högst 3,2 miljoner kronor om åtgärderna genomförs enligt den nationella trafikslagsövergripande planen för utveckling av transportsystemet för 2014–2025. Byggande av väg och järnväg samt anläggande av allmän farled där åtgärderna ingår i länsplanerna för regional transportinfrastruktur för 2014–2025 får finansieras genom förskottering från kommuner, landsting eller företag upp till högst 5,3 miljoner kronor.

Ramarna för förskottering höjs. SKL tycker inte att förskottering ska användas som finansieringsform för infrastruktur. Trafikverket bör istället uppta lån hos Riksgälden, alternativt att kommuner, landsting och regioner själva kan låna via Riksgälden för att få lägre lånekostnad. Om förskottering genomförs ska avtalen innehålla garantier för att återbetalningstid ska hållas.

Underhållet av järnvägen ökar

Anslaget ökas med 620 miljoner år 2015 och 1,2 miljarder kronor från 2016.

Det är bra att regeringen satsar på att förstärka underhållet på järnvägen. SKL har inte efterfrågat detta explicit, men vi ser att det är positivt för våra medlemmar som gynnas av effekterna i form av färre störningar och säkrare leveranser.

T.ex. den regionala kollektivtrafiken som tillgodoser vardagsresande och arbetspendling får nytta av effekterna.

Frågor om Infrastruktur och fastigheter kan ställas till Maria Palme tfn 08-452 77 49, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Miljö och energi

Klimatinvesteringar i kommuner och regioner anslås 125 miljoner kronor i år, med sikte på 600 miljoner kronor per år 2016-2018. Bidraget ska gå till investeringar med störst klimateffekt. Det får även användas för installation av laddinfrastruktur för elfordon, samt berörda myndigheters arbete för att genomföra insatserna. Regeringen ska återkomma med en förordning.

Ett anslag föreslås också till statsbidrag för upprustning av skollokaler. För 2015 är satsningen 15 miljoner kronor, medan den bedöms uppgå till 330 miljoner kronor per år 2016-2018. Energieffektivisering har tidigare lyfts fram som ett delsyfte med renoveringen.

Vissa förstärkta satsningar görs även för skötsel av värdefull natur, sanering av förorenad mark, kunskapsuppbyggnad kring klimatanpassning, miljöövervakning, havs- och vattenmiljö etc.

Frågor om Miljö och energi kan ställas till Andreas Hagnell tfn 08-452 78 66 , avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Arbetsgivarfrågor

Lönebildning

Regeringen konstaterar att inkomstskillnaderna i Sverige har ökat de senaste decennierna, främst beroende på ökade kapitalinkomster och mindre inkomstutjämnande skatter. Löneskillnadernas bidrag till inkomstspridningen har däremot varit ungefär lika stora 2013 som de var 1995. Lönerna har därmed inte bidragit till en ökad inkomstspridning.

Löneökningarna i Sverige har stigit från 2,5 procent (2013) till 2,8 procent (2014). De kommande årens konjunkturåterhämtning bidrar till att arbetslösheten minskar, vilket talar för en ökad löneökningstakt. Å andra sidan väntas låga inflationsförväntningar dämpa den nominella löneökningstakten. Enligt Konjunkturlönestatistiken bedöms löneökningarna per år hamna på strax över 3 procent under perioden 2016-2019. Med hänsyn till inflationen bedöms reallöneökningarna per år hamna strax under 2 procent.

Regeringens prognoser över löneökningstakten 2016-2019 är desamma oavsett sektor på arbetsmarknaden. Samtidigt framhåller regeringen att man som en del i den nationella samlingsplanen för läraryrket avser tillföra resurser (i budgetpropositionen 2016) med syfte att lärarnas löner ska höjas. Under förutsättning att parterna tar ansvar för att påtagligt prioritera höjda lärarlöner kan resurser tillföras motsvarande 3 miljarder kronor på årsbasis. En given utgångspunkt är att svensk löne-

bildning alltjämt ska skötas av de förhandlande parterna på arbetsmarknaden. Regeringen för samtal med berörda parter för att bland annat diskutera formerna för reformen.

Frågor om lönebildning besvaras av Lena Schaller tfn 08-452 75 63, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Förändrade nivåer

Ett förbättrat bostadstillägg från och med den 1 september 2015 ska ge att 95 procent av bostadskostnaden (2014: 93 procent) täcks upp till taket 5 000 kr. Därtill ska den bidragsgrundande inkomsten höjas till 17,5 procent (2014: 15 procent) av den sammanlagda förmögenhet som överstiger 100 000 kronor för ogifta och 200 000 kronor för makar.

Frågor om Ekonomisk trygghet vid ålderdom besvaras av Jesper Neuhaus tfn 08-452 79 17, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Integration i arbetslivet

Snabbspår

För att nyanlända snabbare ska kunna etablera sig på arbetsmarknaden har regeringen inlett samtal med arbetsmarknadens parter om förbättrad etablering av nyanlända. Ett mål med dessa samtal är att åstadkomma snabbare vägar, s.k. Snabbspår, in på arbetsmarknaden för nyanlända som har utbildning eller yrkeserfarenhet som efterfrågas i Sverige.

Kompetenskartläggning av personer med uppehållstillstånd i anläggningsboende

För att i ett tidigt skede fånga upp kompetensen hos nyanlända avser regeringen att inom nuvarande ramar avsätta medel för en pilotsatsning på kompetenskartläggning för personer i anläggningsboende med uppehållstillstånd.

Validering och komplettering av utbildningar

Andelen med ett arbete som kräver eftergymnasial utbildning är lägre bland högutbildade utrikes födda än bland högutbildade inrikes födda. Det gäller speciellt utrikes födda män från länder utanför EU/EFTA. Regeringen anser att det såväl ur den enskildes som ur ett samhällsekonomiskt perspektiv är viktigt att människor kan omsätta sin utbildning och sina yrkeserfarenheter i ett arbete med rätt kvalifikationsnivå.

De kompletterande utbildningarna är ett av flera viktiga verktyg för att en person med utländsk utbildning ska kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Regeringen ökade ramen för kompletterande utbildningar för personer med utländsk utbildning från 70 miljoner 2014 till 100 miljoner 2015, men bedömer att en del av dessa medel inte kommer att kunna användas under 2015 eftersom en sådan ök-

ning kräver längre planeringsförutsättningar och minskar anslagen med 14 miljoner. Regeringen kommer att fortsätta följa hur de kompletterande utbildningarna utformas.

Frågor om integration i arbetslivet besvaras av Anders Barane tfn 08-452 74 38, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Jämställdhet och diskriminering

För att öka den ekonomiska jämställdheten vill Regeringen också stimulera ett mer jämlikt uttag av föräldraledigheten. Regeringen vill därför införa en tredje reserverad månad för vardera föräldern inom föräldraförsäkringen. Regeringen avser också att återigen avskaffa det kommunala vårdnadsbidraget.

Frågor om Jämställdhet besvaras av Christin Granberg-Norberg tfn 08- 452 76 30 och Johanna Heden tfn 08-452 78 81, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Arbetsmarknad

Regeringens arbetsmarknadspolitik

Regeringens övergripande politiska prioritering är att fokusera på att lösa ungdomsarbetslösheten med fortsatt övergripande mål att Sverige ska ha lägst arbetslöshet i Europa år 2020.

Sverige bedöms ha goda förutsättningar att uppnå det ambitiösa målet om en sysselsättningsgrad på över 80 procent bland personer i åldern 20-64 år inom ramen för EU 2020. Sverige har i en internationell jämförelse en relativt hög arbetslöshet framför allt bland unga och utrikes födda.

Regeringen gör även bedömningen att traineejobb, utbildningskontrakt och extratjänster är viktiga verktyg för att motverka ungdoms- och långtidsarbetslösheten och anser att reformerna bör genomföras med start under 2015. Medel bör också tillföras för att skapa bättre möjligheter för utvecklingsarbete och matchning inom etableringsuppdraget.

90-dagarsgarantin för ungdomar

Regeringen föreslår - precis som i BP2015 – att den borte gränsen för hur länge en ungdom ska kunna vara öppet arbetslös ska vara 90 dagar. Ungdomar ska erbjudas ett jobb, studier eller insatser inom ramen för befintliga arbetsmarknadsprogram. Dessutom återkommer förslaget att det inrättas två nya arbetsmarknadspolitiska insatser i form av traineejobb och utbildningskontrakt.

Nytt är att regeringen aviserar att det - via Delegationen för unga till arbete - kommer att tillföras extra resurser för att främja lokal samverkan och för att få genomslag på lokal nivå för arbetsmarknadspolitiska insatser mot ungdomsarbetslöshet. Resurserna föreslås uppgå till 75 miljoner kronor 2015, 90 miljoner kronor 2016 och 25 miljoner kronor 2017.

Traineejobb i välfärden

Syftet med traineejobben är att minska ungdomsarbetslösheten och underlätta generationsväxling inom välfärden. I ett första steg omfattas arbeten inom sjukvård,

skola och fritidshem. Traineejobben är en anställning på 50 procent i kombination med en yrkesutbildning på 50 procent.

Målgrupp är personer 20-24 år som står långt från arbetsmarknaden och som – i normalfallet – har fullständig gymnasieutbildning och som varit arbetslösa eller i arbetsmarknadspolitiskt program minst 6 månader.

Traineejobben subventioneras med 85 procent upp till lön på 10 000 kr/månad för halvtid. Handledarstöd utgår till arbetsgivaren med 2 200 kr/månad. Arbetet subventioneras under högst ett år. Yrkesutbildningar på gymnasial nivå berättigar till studiemedel.

Möjligheten att få ett traineejobb inom sjukvården och skolväsendet föreslås finnas på plats från 1 augusti 2015. Övriga traineejobb är aktuella först 2016.

Traineejobb för hela arbetsmarknaden

Syftet med traineejobben är att minska ungdomsarbetslösheten och öka tillgången på personer som kan anställas inom bristyrken som kräver yrkesutbildning på gymnasial nivå. Målgrupp är personer 20-24 år, som i – normalfallet – har fullständig gymnasieutbildning och som varit arbetslösa eller i arbetsmarknadspolitiskt program minst 6 månader.

Traineejobben subventioneras med 50 procent upp till lön på 10 000 kr/månad för halvtid. Arbetet subventioneras under högst ett år. Yrkesutbildningar på gymnasial nivå berättigar till studiemedel.

Kollektivavtal eller motsvarande villkor är ett krav.

Utbildningskontrakt

Syftet med Utbildningskontrakt är att arbetslösa ungdomar 20-24 år ska påbörja eller återgå till studier med målsättningen att fullfölja en gymnasieutbildning. Studierna bedrivs på hel- eller deltid och kan kombineras med arbete/praktik.

Utbildningskontrakten förutsätter överenskommelser mellan individ, kommun och arbetsförmedling. När studierna kombineras med arbete/praktik ersätts kommunen av Arbetsförmedlingen. Det är dock oklart vilken ersättning som kommer att utgå till ungdomarna och regeringen har inte heller redogjort för vilken ersättning kommunerna kommer att erhålla.

Utbildningskontrakt föreslås träda i kraft tidigast den 1 augusti 2015.

SKL välkomnar regeringens satsningar på ungdomsarbetslöshet och ser positivt på ett utökat samarbete mellan Arbetsförmedlingen och Sveriges kommuner. Att regeringen vill tillföra extra resurser för att främja lokal samverkan kommer att underlätta det konkreta samarbetet. SKL hyser förhoppningen att Delegationen för unga till arbete kommer att fylla en viktig roll i arbetet med att utveckla samverkan mellan kommuner och Arbetsförmedling samt bidra till att hitta nya metoder för att minska ungdomsarbetslösheten.

SKL vill påtala betydelsen av att inom arbetsmarknadspolitiken utveckla nya samarbetsformer även mellan Arbetsförmedlingen och Sveriges landsting och regioner, som också är stora arbetsgivare.

Övriga förslag

Extratjänster

Regeringen förvarnar om att avvecklingen av sysselsättningsfasen kommer att inledas innevarande år och att extratjänster inom välfärden ska inrättas. Regeringen återkommer med förslag på ytterligare insatser för långtidsarbetslösa.

Arbetslöshetsförsäkringen

Regeringen föreslår att den högsta dagpenningen i inkomstbortfallsförsäkringen höjs den 7 september 2015 så att de med månadsinkomster på 25 000 kronor får 80 procent av sin inkomst, vilket motsvarar en dagpenningen på 910 kronor. Efter de första 100 ersättningsdagarna sker en avtrappning till 760 kronor per dag.

Tabell 6. Satsningar för unga till jobb

Miljoner kronor om inte annat anges

	2015	2016	2017
Delegationen	75	90	25
Traineejobb	60	680	1170
<i>Antal personer (genomsnitt per år)</i>	<i>590</i>	<i>7 102</i>	<i>10 902</i>
Utbildningskontrakt	380	780	780
<i>Summa antal utbildningskontrakt</i>	<i>3 000</i>	<i>7 700</i>	<i>7 700</i>
Totalt	515	1 550	1 975

Avveckling av Fas 3

I vårens budgetproposition återkommer information om att den s.k. sysselsättningsfasen, Fas 3 ska avvecklas och att s.k. extratjänster ska införas i välfärden. Det betyder att de som är i Fas 3 ska kunna anvisas en extratjänst med kollektivavtalsenlig lön och förstärka de verksamheter som de får arbete inom. Regeringen avser återkomma med ytterligare insatser för de personer som är långtidsarbetslösa.

Frågor om Arbetsmarknad besvaras av Phia Moberg tfn 08-452 76 28 och Sandra Bergendorff tfn 08-452 76 20, avdelningen för arbetsgivarpolitik, samt Vivi Jacobsson-Libietis tfn 08-452 78 20 och Åsa Karlsson tfn 08-452 78 25, avdelningen utbildning och arbetsmarknad.

SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING
Sektionen för ekonomisk analys

Annika Wallenskog

Signild Östgren